

## УВОДНА РЕЧ

Тринаести број часописа *Књиженство* и овог пута се традиционално појављује у децембру, на крају једне веома тешке године оптерећене сложеном геополитичком ситуацијом у свету, која се одражава и на обични живот и на напоре да се у науци дође до нових сазнања.

Овај број часописа доноси десет радова у одељку „Женска књижевност и култура“. Сања Игњатовић, заменица главног и одговорног уредника, у свом раду бави се концептом подаништва у имигрантској књижевности коју пишу жене, детаљније анализирајући статус имигранткиња из Лаоса у збирци кратких прича ауторке Суванкам Тамавонгсе насловљеној *Како се изговара нож* објављеној 2020. у Канади, а нарочито родну, расну и етничку дискриминацију, отуђење, изолацију, наду и безнађе, културне разлике, слободе и конфликт новог и старог идентитета. Јелена Вићентић, независна истраживачица из Београда, у свом раду говори о приповедачком поступку у роману *Гласови* (1972) Сулејмана Фајада, који „кроз гласове протагониста и протагонисткиња прича слојевиту и обухватну причу о колонијализму, насиљу, традицијама, патријархату и инструментализацији жена ради очувања поретка моћи“. Анђела Радоњић, у трећем раду, говори о страдању жена на Голом отоку кроз перспективу мемоара Ђине Маркуш, с тенденцијом да је позиционира међу водеће ауторке које су сведочиле о истом искуству, као што су Милка Жицина, Вера Ценић, Жени Лебл и друге. Теодора Илић се бави феноменом „културе силовања“ анализирајући Хомерове епове и њихово реактуализовање у текстовима две савремене ауторке, Маргарет Атвуд у роману *Пенелопијада* (2005) и Медлин Милер у роману *Кирка* (2018). Рад Саре Матин контекстуализује смрт вољеног мушкарца у женској мемоаристици 20. века кроз призму делâ *О Јовану Суботићу. Успомене његове жене* Савке Суботић и *Видов живот* Паулине Лебл Албале, са закључком да су ове ауторке тај дискурс обликовале по друштвеним и културним моделима, независно од књижевне традиције. Јована Тодоровић у свом раду говори о женском телу и сексуалности у роману савремене кубанске списатељице Сое Валдес *Кафе Носталгија*, сагледавајући сексуално тело као политичко тело, „које има способност да подрива фалоцентрични режим“, док се Дајана Ђедовић бави стваралаштвом жена на Вуковом сабору, истичући поразну чињеницу да су у 90 година дугој историји ове манифестације само четири жене биле беседнице на завршној свечаности. Тетјана Белимова са Института за књижевност „Тарас Шевченко“ Националне академије наука Украјине анализира различите жанрове и теме у модерној ратној украјинској поезији, која се махом објављује на друштвеним мрежама и врло брзо постаје популарна и препознатљива, јер представља на неки начин колективно сећање и поетски споменик страдалима. Тема рада Саре Левић јесте писмо *њушу* настало на југу Кине, које су пре свега користиле жене како би изражавале своје гласове и пружале подршку једна другој у једној сасвим патријархалној заједници. Најзад, у години када обележавамо сто педесет година од рођења Надежде Петровић, Ана

Митровски нас води „пером и објективом“ кроз куће за сећање на славну српску сликарку и фотографкињу.

Тринаести број доноси седам приказа књига који сведоче о разноврсности и разноликости стваралаштва жена и о женама. Приказана је књига Катарине Богдановић о Њујорку која садржи три њена текста о истом граду писана на потпуно другачији начин. Од монографија представљене су монографија Иване Добривојевић Томић о планирању породице у Југославији од 1918. до 1991, монографија Доминике Гапске са Универзитета „Адам Мицкјевич“ у Познању о женама у историји Српске православне цркве, као и монографија Ев-Мари Лампрон о везама између француских и италијанских ауторки с краја 18. и из прве половине 19. века. Осим тога, представљени су зборник о историји књижевности које су писале жене у 19. веку на маргини Европе и зборник са новијим сазнањима о монахињи Јефимији.

Посебно истичемо да у овом броју објављујемо први превод Милке Жицине на енглески језик из пера Џона К. Кокса са Државног универзитета Северне Дакоте.

Најзад, објављујемо приказ књиге *Политике превођења* Раде Ивековић који је написала Мерија Омерагић, као и њен интервју са овом значајном књижевницом, филозофкињом, преводитељком, научницом и универзитетском професорком, нарочито значајном за почетак и развијање феминистичког покрета у СФР Југославији.

Рефлектујући и преиспитујући стварност у којој живимо и у којој смо живели, као и ону другу стварност коју зовемо књижевна фикција из женског пера или кратко – *књиженство*, надамо се да ће овај разноврстан нови број нашег часописа бити инспиративан читатељкама и читаоцима те донети мало неопходне светлости у доба које је Амин Малуф означио као „бродолом цивилизација“.

У име редакције часописа *Књиженство*  
Владимир Ђурић,  
главни и одговорни уредник